Дзяржаўная ўстанова культуры
“Горацкая раённая бібліятэчная сетка”

Горацкая цэнтральная бібліятэка
імя М. Гарэцкага

Каляндар знамянальных і памятных дат па Горацкаму раёну на 2023 год

Горкі 2022

Дзяржаўная ўстанова культуры
"Горацкая раённая бібліятэчная сетка"

Горацкая цэнтральная бібліятэка
імя М. Гарэцкага

Каляндар
знамянальных
і памятных дат
па Горацкаму раёну
на 2023 год

Горкі 2022

У каляндары знамянальных і памятных дат Горацкага раёна на 2023 год прадстаўлены даты, якія адлюстроўваюць важнейшыя падзеі гісторыі, палітычнага, гаспадарчага і культурнага жыцця раёна, дзейнасць знакамітых людзей, звязаных з нашым краем.

Матэрыял размяшчаецца ў храналагічнай паслядоўнасці, кожная дата забяспечана кароткай інфармацыйнай даведкай. У выпадку неўстанаўлення дакладнай даты, інфармацыя пра яе змешчана ў раздзеле "У 2023 годзе таксама спаўняецца".

Пры падрыхтоўцы каляндара былі выкарыстаны даведачныя выданні і электронныя краязнаўчыя базы даных з фонду Горацкай цэнтральнай бібліятэкі імя М. Гарэцкага.

Каляндар знамянальных і памятных дат па Горацкаму раёну на 2023 год / ДУК "Горацкая раённая бібліятэчная сетка", Горацкая цэнтральная бібліятэка імя М. Гарэцкага ; складальнік Т. М. Неваднічая; адказны за выпуск А. А. Марозава. – Горкі, 2022. – 32с.

Памятныя даты

Горы-Горацкі сельска-гаспадарчы інстытут

175 год

– з дня зацвярджэння рашэння Дзяржаўнага Савета аб пераўтварэнні вышэйшага разраду Горы-Горацкай землярobчай школы ў ***Горы-Горацкі земляробчы інстытут*** (30 чэрвеня 1848 г.).

105 год

– з дня выхаду з друку газеты ***“Известия Горецкого уездного Совета рабочих, крестьянских и солдатских депутатов”*** (жнівень 1918 г.);

– з дня, калі на на месцы былога маёнтка Раманава Горацкага павета быў арганізаваны першы саўгас – ***саўгас “Леніна”*** (1918 г.).

Горацкая раённая бібліятэка 1967 г.

100 год

– з дня выхаду раённай газеты ***“Горецкие известия”*** (1923 г., красавік);

– з дня адкрыцця братамі Вільнерамі публічнай бібліятэкі, якая пазней стала функцыянаваць як ***Горацкая раённая бібліятэка*** (ж нівень 1923 г.).

Палноўскі сельскі клуб-бібліятэка

90 год

– адбыўся першы раённы ***злёт калгаснікаў-ударнікаў*** (1933 г.).

80 год

– з дня адраджэння ***Горацкага лясгаса*** пасля Вялікай Айчыннай вайны(1943 г.).

Копцеўская сельская бібліятэка

75 год

– з дня адкрыцця ***Палноўскага сельскага клуба*** (1948 г.), з 2011 г. – Палноўскі клуб бібліятэка;

– з дня заснавання ***Копцеўскай сельскай бібліятэкі***

(1948), раней – хата-чытальня (1922);
– з дня прыняцця пастановы Савета Міністраў БССР аб пераўтварэнні ***Беларускага сельскагаспадарчага інстытута*** Беларускую сельскагаспадарчую акадэмію (лістапад 1948 г.).

Ленінская сельская бібліятэка

70 год
– з дня адкрыцця ***Ленінскай сельскай аб'яднанай бібліятэкі*** (1953 г.);

65 год
– з дня стварэння ***народнага аркестр духавых інструментаў*** пад кіраўніцт вам ***Барыса Давыдавіча Круглікава*** (існаваў у 1958-2013 гг.).
– з дня адкрыцця ***Красулінскай сельскай бібліятэкі*** (ліпень 1958 г.).

Красулінская сельская бібліятэка

60 год
– з дня адкрыцця новага памяшкання ***раённай бальніцы*** (1963 г.);
– з дня здачы ў эксплуатацыю корпуса ***факультэта механізацыі БДСГА***;
– пабудаваны ***будынак гарадской гасцініцы***, цяпер тут раённы цэнтр сацыяльнага абслугоўвання

Раённая бальніца 1972 г.

Будынак былой гасцініцы 2012 г.

Беларуская сельскагаспадарчая акадэмія

насельніцтва і інтэрнат для медыцынскіх работнікаў;

– з дня заснавання эксплуатацыйна-мантажнай канторы, якая ў 1975 г. была пераўтворана ў ***Горацкае міжраённае вытворчае ўпраўленне газавай гаспадаркі***, а з 2014 г. – вытворчае ўпраўленне ***“Горкігаз”***(1963 г.);

– з дня стварэння ***Горацкага міжраённага атрада аховы раслін,*** затым – станцыя аховы раслін (1963 г.).

ВУ “Горкігаз”

Універмаг

55 год

– з дня стварэння ***будаўніча-мантажнага ўпраўлення меліярацыі*** (БМУ меліярацыі), а затым ***ПМК-78*** (29 ліпеня 1968 г.);

– з дня дня адкрыцця ***музея гісторыі БДСГА*** (1968 г.);

– з дня адкрыцця ***музея савецка-польскай баявой садружнасці*** ў Леніна (15 кастрычніка 1968 г.).

45 год

– з дня адкрыцця новага ***універмага ў Горках*** (6 лістапада 1973 г.);

Музей савецка-польскай баявой садружнасці

Памятныя даты

– з дня адкрыцця новага будынку ***Палноўскага Дома культуры***, затым з 2011 г. – Палноўскі сельскі клуб-бібліятэка (30 снежня 1973 г.);

– з дня рэарганізацыі ***Добраўскага сельскага клуба*** ў сельскі ***Дом культуры*** (1973);

– з дня адкрыцця ***Горацкага бюро падарожжаў і экскурсій*** (верасень 1973 г.).

Палноўскі сельскі клуб-бібліятэка

45 год

– з дня заснавання на базе спецкамендатуры ўстановы ***УЖ 15/16*** (13 лютага 1978 г.);

– з дня стварэння ***міжшкольнага вучэбна-вытворчага камбіната*** (лістапад 1978 г.);

– з дня адкрыцця дзіцячага ***яслі-сада райаграпрамтэхнікі “Сонейка”*** (1978 г.);

– з дня стварэння ***лесапаляўнічай гаспадаркі*** (1978 г.).

– з дня адкрыцця ***Дома быту*** па вуліцы Заслонава (1978 г.)

Добраўскі сельскі Дом культуры

Дом быту

40 год

– з дня адкрыцця ***яслі-сада БДСГА*** (22 красавіка 1983 г.);

– з дня адкрыцця ***яслі-сада № 5*** (18 мая 1983 г.);

– з дня здачы ў эксплуатацыю ***Палаца культуры БДСГА*** (1983 г.);

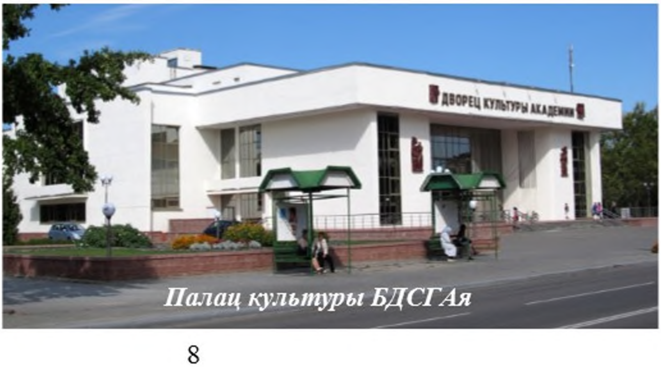

Палац культуры БДСГАя

Памятныя даты

– з дня адкрыцця спецыялізаванага ***кафэ “Сняжынка”*** на тэрыторыі БДСГА (1983 г.);
– з дня адкрыцця новага ***гандлёвага цэнтра*** ў пасёлку ***Леніна*** (5 кастрычніка 1983 г.).

35 год

– з дня пабудавання новай ***станцыі тэхнічнага абслугоўвання аўтамабіляў*** (СТА-5) (студзень 1988 г.);
– з дня стварэння ***Таварыства інвалідаў*** (чэрвень 1988 г.);
– з дня, калі ***раённая дзіцячая бібліятэка*** атрымала новае памяшканне ў будынку рэдакцыі “Ленінскі шлях” па вуліцы Савецкая, дом 8 (1988);
– з дня правядзення першай экскурсіі для ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны (1 мая 1988 года) і адкрыцця ***Горацкага гісторыка-этнаграфічнага музея*** (1 ліст апада 1988 г.);
– з дня адкрыцця ***дзіцячага сада-яслі*** на 280 месцаў будаўнічага аб’яднання МПМК-251 (1988);
– з дня стварэння ***народнага ансамбля народнай песні “Весялосць”*** пры Маслакоўскім сельскім

Раённая дзіцячая бібліятэка

Горацкі гісторыка-этнаграфічны музей

Народны ансамбль народнай песні “Весялосць”

Доме культуры (1988);
- з дня ўвядзення ў строй новага ***водазабора са станцыяй абезжалезівання,*** хларыравання і фтарыравання вады (1988);
- з дня стварэння на базе клуба “Жывое слова” ***народнага аматарскага аб’яднання “Роднае слова”*** пры Горацкім гісторыка-этнаграфічным музеі (1988);
- з дня ***адкрыцця магазінаў*** гархарчпрамгандлю: магазіна будаўнічых матэрыялаў і магазіна гаспадарчых тавараў (1988);
- з дня пабудавання ***інтэрната АПТ-17*** на 100 месцаў (1988);

У фае Горацкай раённай бібліятэкі імя М. Гарэцкага. 1993 г.

30 год
- з дня прысваення імя Максіма Гарэцкага ***Горацкай раённай бібліятэцы*** (1.02.1993 г.);
- з дня прыняцця рашэння Горацкім гарадскім Саветам дэпутатаў аб перайменаванні вуліцы “40 год Кастрычніка” ў ***вуліцу імя Максіма Гарэцкага*** (люты 1993 г.);
- з дня аднаўлення дзейнасці ***раённага краязнаўчага таварыства*** (3 чэрвеня 1993 г.)
- з дня адкрыцця ***Аўсянкаўскага філіяла*** Горацкага гісторыка-этнаграфічнага музея (1993);
- з дня рэарганізацыі Горацкага машынабудаўнічага завода ў дзяржаўнае прадпрыемства **“Прэма”** (1993 г.).
- з дня адкрыцця ***помніка сельскаму працаўніку***, устаноўленаму ля кінатэатра “Крыніца” (1993).

Эмблема ДУП “Прэма”

ПУП “Праметэй”

25 год
- з дня стварэння прыватнага ўнітарнага прадпрыемства ***“Праметэй”*** (люты 1998 г.);
- з дня, калі ***вузлы паштовай і электрычнай сувязі*** сталі самастойнымі арганізацыямі;
- з дня прыняцця Указа Прэзідэнта Рэспублікі

Вузел паштовай сувязі

Народнае аматарскае аб'яднанне “Лазінка”. 2008 г.

Народны фальклорны ансамбль “Паршынскія зоры”

Адкрыццё аграгарадка Рэкта

Азеляненне ў Горках

Беларусь № 563 ад 1 снежня 1998 г. на падставе якога Горацкі раён і горад Горкі аб’яднаны ў адну ***адміністрацыйна-тэрытарыяльную адзінку – Горацкі раён*** з адміністрацыйным цэнтрам горад Горкі (1 снежня 1998 г.);

– з дня прысваення ***аматарскаму аб’яднанню “Лазінка”*** пры Доме рамёстваў звання ***“народны аматарскі калектыў”*** (1998).

20 год

– з дня ўтварэння ***Горацкай цэнтралізаванай клубнай сістэмы*** (1 мая 2003 г.);

– з дня ўтварэння ААТ ***“Горацкая райаграпрамтэхніка”*** на базе ААТ “Райаграпрамтэхніка”, райсельгасхіміі і райаграпрамснаба (2003);

– з дня, калі ***цяплічная гаспадарка УКПП “Камунальнік”*** набыла статус незалежнасці (2003).

15 год

– з дня прысваення ***фальклорнаму ансамблю “Паршынскія зоры”*** пры Паршынскім Цэнтры культуры звання ***“народны аматарскі калектыў”*** (2008);

– з дня прысваення ***вакальнаму ансамблю “Мярэя”*** пры РЦК звання ***“народны аматарскі калектыў”*** (2008);

– з дня правядзення І-га агляду-конкурсу мастацкай самадзейнасці працоўных калектываў раёна ***“Працуй і спявай, наш Горацкі край”*** (2008);

– з дня ўтварэння ***аграгарадкоў Маслакі і Рэкта*** (2008 г.).

10 год

- з дня ўтварэння на базе трох аддзелаў райвыканкама – ідэалагічнай работы, культуры і

Памятныя даты

Фестываль дзіцячай творчасці “Славянскі карагод-2013”

Дзіцячы хор “Кантылена”

Святкаванне Дня вызвалення ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. 2014 г.

аддзела па справах моладзі – ***аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі*** (1 ліпеня 2013 г.);

- з дня ўтварэння ***ДУК “Горацкая раённая бібліятэчная сетка”*** на базе цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэмы, у складзе якой налічвалася 24 установы (1 ліпеня 2013);
- з дня заснавання дзіцячай ***студыі батлейкі “Дзіва”*** пры ДУА “Горацкая дзіцячая школа мастацтваў і мастацкіх рамёстваў” (2013);
- з дня прысваення хору старэйшых класаў ***“Кантылена”*** і эстраднай студыі ***“Ступені майстэрства” ДУА “Дзіцячая вакальна-харавая школа мастацтваў г. Горкі”*** звання “узорны калектыў” (2013).
- з дня ўтварэння ***ДУК “Горацкая раённая бібліятэчная сетка”*** на базе цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэмы, у складзе якой налічвалася 24 установы (1 ліпеня 2013);

Кнігі-юбіляры. Творы-юбіляры

105 год

Гарэцкі, М. Руска-беларускі слоўнік (Смаленск, 1918).

95 год

Гарэцкі, М. Мастацкая проза сучасных маладнякоўцаў (Мінск, 1928).

65 год

Булахаў, М. Развіццё беларускай літаратурнай мовы ў XIX-XX стст. ва ўзаемаадносінах з

іншымі славянскімі мовамі (Мінск, 1958).

50 год

Булахаў, М. Гісторыя прыметнікаў беларускай мовы. Ч. 3 (Мінск, 1973).

Разгон, Л. Один год и вся жизнь (Москва, 1973).

45 год

Булахаў, М. Асноўныя этапы развіцця славянскага мовазнаўства ў Расіі (да 1917 г.) (Масква, 1978).

Разгон, Л. Повести (Москва, 1978).

40 год

Прохараў, А. Вуркаток (Мінск, 1983).

Разгон, Л. Московские повести (Москва, 1983).

30 год

Варюхина, С. Счастливый бумеранг (Минск, 1993).

Ковалева Н. Напиток певчих птиц (Горки, 1993).

Лившиц, В. Горки и окрестности (Орша, 1993).

Ліўшыц У. Максім Гарэцкі – жыццё і творчасць (Магілёў, 1993).

25 год

Жилин М. Я. Плавать по морю необходимо... (1998).

Ковалева Н. Есть у дождика подружка (Минск, 1998).

Лившиц, У. Четырежды почетный (Горки, 1998).

Ліўшыц У. Сын вёскі : кароткі нарыс аб жыцці і творчасці пісьменніка ***В. Каваля*** **(**Орша**,** 1998**).**

35 год

Прохараў, А. Птушыны гарадок (Мінск, 1988).

Разгон, Л. История продолжается (Москва, 1988).

20 год

Гарэцкі, М. Прысады жыцця (Мінск, 2003).

Киселев, С. Дорога домой (Минск, 2003).

Клачкоў А. В. Вечныя пытанні (Горкі, 2003).

Кнігі-юбіляры. Творы-юбіляры

Ковалева Н. Зов любви : стихи (Горки, 2003).

15 год

Кавалёва Н. Кветкі багародзіцы (Горкі, 2008).
Клачкоў, А. Наша зямля (Магілёў, 2008).
Родная Л. Любоў – крылатая істота (Горкі, 2008).
Сілін, У. Сібірскі далягляд (Навасібірск, 2008).
Терешко С. Земная суть (Горки, 2008).

10 год

Андрэева, Л. І боль, і мары, і любоў (Мінск, 2013).
Васильев Л. Дорогой жизни (Минск, 2013).
Кавалёва Н. Голас вякоў (Мінск, 2013).
Киселев, С. Осенние цветы (Горки, 2013).
Клочков А. Сталкер (Горки, 2013).
Лившиц, В. Гордость и слава Горецкой земли. Книга 1. (Горки, 2013).
Лившиц, В. Александр Риммович Цыганов (Минск, 2013).
Лившиц, В. С Горками и академией связаны судьбой. Кн. 1 (Горки, 2013).
Ліўшыц, У. Беларуская дзяржаўная сельскагаспадарчая акадэмія: гісторыя і сучаснасць.100 пытанняў і адказаў (1840–1919). Ч. 2. (Горкі, 2013).
Ліўшыц, У. Горацкая студыя “Аршанскага Маладняка” (Горкі, 2013).
Самусенко, Л. Пережитое (Горки, 2013).

У 2023 г. спаўняецца:

Муравін Р. М.

Лубяка П. С.

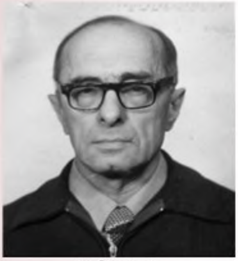

Іофе І. А.

165 год з дня нараджэння **БЫЧКОВА ЯЎГЕНА ІВАНАВІЧА** (1858, г. Горкі Магілёўскай губ. – ?), удзельніка нарадавольніцкага руху 1870-80-х гадоў.

140 год з дня нараджэння **МУРАВІНА РЫГОРА МАЙСЕЕВІЧА** (1883, г. Горкі – 1969), рэвалюцыянера, дэлегата ІІ Усерасійскага з’езда Саветаў.

135 год з дня нараджэння **ЛУБЯКА ПАЛАГЕІ СЯМЁНАЎНЫ** (1888, г. Горкі Магілёўскай вобл. – 1975), заслужанай настаўніцы БССР.

130 год з дня нараджэння **ЛЯОНЕНКІ ІСАКА ЯЎСЕЕВІЧА,** (1893, в. Горы, Горацкага пав. – 1975), удзельніка грамадзянскай вайны, дэлегата 2-га Усерасійскага з’езда Саветаў.

120 год з дня нараджэння **МАНА ІВАНА АЛЯКСАНДРАВІЧА** (1903 – 1982 г), капітана далёкага плавання, ганаровага палярніка СССР. Удзельнік Першай паўночна-ўсходняй палярнай экспедыцыі СССР. У 1957—1958 гг. здзейсніў кругасветнае плаванне з навуковай экспедыцыяй на борце электрахода «Об».

110 год з дня нараджэння **МАЗУРА СЯРГЕЯ АКІМАВІЧА** (1913, с. Агіеўка Ружынскага раёна Жытомірскай вобласці.), аднаго з арганізатараў партызанскага руху ў Магілёўскай вобласці ў Айчынную вайну, першага сакратара Горацкага РК КПБ ў 1953-1956 гг.

Шыцікаў Пецця

Вераб'ёў Жэня

Крывіцкая (Макеева) Т.

Іваноў Г. Ф.

100 год з дня нараджэння **ІОФФЕ ІЗРАІЛЯ АБРАМАВІЧА** (1923, г. Горкі), вучонага, доктара тэхнічных навук (1978), удзельніка Вялікай Айчыннай вайны.

100 год з дня нараджэння **ЛАСКЕВІЧ НІНЫ ІВАНАЎНЫ** (1923, г. Горкі – 11.9.1943), падпольшчыцы, разведчыцы партызанскай брыгады "Чэкіст".

100 год з дня нараджэння **НОВІКАВАЙ КАЦЯРЫНЫ ФЁДАРАЎНЫ** (1923, в. Шапялёўка Горацкага р-на, Магілёўскай вобл.), педагога, аранжыроўшчыка кветак, майстара дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва.

95 год з дня нараджэння **ШЫЦІКАВА ПЕЦІ** (1928, в. Палёнка Горацкага р-на Магілёўскай вобл. – 20.10.1943), члена падпольнай камсамольскай групы Ліхачоўскай МТС, партызана 17-й партызанскай брыгады.

95 год з дня нараджэння **ВЕРАБ'ЁВА ЯЎГЕНА** (1928, в. Рэкатка Горацкага р-на – 1.06.1944), шасцікласніка Панкратаўскай сярэдняй школы Горацкага р-на, удзельніка Вялікай Айчыннай вайны.

Студзень

1 – **105 год** з дня нараджэння **КРЫВІЦКАЙ (МАКЕЕВАЙ) ТАЦЦЯНЫ ЯКАЎЛЕЎНЫ** (1.01.1918, в. Цімохава Вялікалуцкага раёна Пскоўскай вобл., Расія – 2014, г. Горкі), заслужанага ўрача БССР.

2 – **110 год** з дня нараджэння **УГНАЧОВА ФЁДАРА АНТОНАВІЧА** (2.01.1913, в. Слабада Горацкага пав. Магілёўскай губ. – 18.04.1978), Героя Савецкага Саюза.

Сцебут І. А.

6 – **130 год** з дня нараджэння **ІВАНОВА ГЕОРГІЯ ФЁДАРАВІЧА** (6.01.1893, в. Горы Горацкага пав. Магілёўскай губ. – 11.01.1955, г. Масква), доктара-медыцынскіх навук, прафесара.

16 – **70 год** з дня нараджэння **ПАПЫТАЕВА АЛЯКСАНДРА ІВАНАВІЧА** (16.01.1953, п. Чырвоны Яр Жырноўскага р-на Валгаградскай вобл.), інжынера, грамадскага дзеяча.

Тулупава Н.

31 – **190 год** з дня нараджэння **СЦЕБУТА ІВАНА АЛЯКСАНДРАВІЧА** (31.01.1833, г. Вялікія Лукі, цяпер Пскоўскай вобл., Расія – 20.10.1923, г. Масква), рускага і беларускага вучонага-аграномa, педагога, аднаго з заснавальнікаў раслінаводства на Беларусі, прафесара Горы-Горацкага земляробчага інстытута (1860), грамадскага дзеяча.

Фабрыстаў У. Я.

Люты

1 – **85 год** з дня нараджэння **ТУЛУПАВАЙ (ЛІСОЎСКАЙ) НЭЛІ ІВАНАЎНЫ** (1.02.1938, в. Капань Рэчыцкага р-на Гомельскай вобл. – 30.07.2001), паэтэсы, празаіка, перакладчыцы, Члена Саюза пісьменнікаў, супрацоўніцы рэдакцыі газеты “Советский студент” БСГА.

Памятныя даты

Люты

Мядзведскі Ф. Д.

Мядзведзеў Ф. Д.

Гарэцкі М. І.

3 – **100 год** з дня нараджэння **ФАБРЫСТАВА УЛАДЗІМІРА ЯКАЎЛЕВІЧА** (3.02.1923, Горкі Магілёўскай вобл. – 3.02.2013), педагога, грамадскага дзеяча, старшыні Горацкага райвыканкама ў 1963-1965 гг.

4 – **120 год з дня нараджэння ЛІШЧАНКІ ФЁДАРА ІГНАТАВІЧА** (4.02.1903, г.п. Самбек Растоўскай вобл., Расія – 22.7.1980), беларускага вучонага ў галіне раслінаводства, доктара сельскагаспадарчых навук, прафесара БСГА.

5 – **110 год** з дня нараджэння **МЯДЗВЕДСКАГА ФЁДАРА ДАНІЛАВІЧА** (5.02.1913, в. Міхайлавічы Горацкага пав. – 26.04.1988), журналіста, партыйнага і грамадскага дзеяча, персанальнага пенсіянера, удзельніка Вялікай Айчыннай вайны, першага сакратара першай камсамольскай ячэйкі ў першым калгасе Горацкага раёна.

12 – **85 год** з дня нараджэння **МЯДЗВЕДЗЕВА РЫГОРА ФЁДАРАВІЧА** (12.02.1938, в. Харошаўка Добрушскага р-на Гомельскай вобл.), беларускага вучонага ў галіне ветэрынарыі, акадэміка Міжнароднай акадэміі аграрнай адукацыі, доктара ветэрынарных навук, прафесара БДСГА.

12 – **130 год** з дня нараджэння **ЗІЛЬБЕРТА БЕНА** (12.02.1893, Горкі Магілёўскай губ. – 1939, Фларыда, ЗША), мастака, гравёра.

17 – **125 год** з дня нараджэння **ЗУБРЫЦКАГА ІВАНА ВАСІЛЬЕВІЧА** (17.02.1898, г. Рэчыца Гомельскай вобл. – 25.11.1963), беларускага вучонага-геадэзіста,

Курапаценка Ф. К.

Пакуш Л. У.

Хін-Гальдоўская Р. М.

Багдановіч Т. А.

Бухаркін А. В.

прафесара БСГА.

18 – **130 год** з дня нараджэння **ГАРЭЦКАГА МАКСІМА ІВАНАВІЧА** (18.02.1893, в. Багацькаўка Мсціслаўскага р-на – 10.02.1938), беларускага пісьменніка, фальклярыста, грамадскага дзеяча, творчасць якога цесна звязана з Горацкім краем.

Сакавік

2 – **120 год** з дня нараджэння **КУРАПАЦЕНКІ ФЁДАРА КУЗЬМІЧА** (2.03.1903, в. Малыя Бялевічы Быхаўскага пав. Магілёўскай губ. – 16.05.1993), вучонага ў галіне землеўпарадкавання, заслужанага работніка вышэйшай школы.

9 – **80 год** з дня нараджэння **ПАКУШ ЛАРЫСЫ УЛАДЗІМІРАЎНЫ** (9.03.1943, г. Вольск Саратаўскай вобл.), доктара сельскагаспадарчых навук, прафесара БДСГА, ганаровага прафесара Паўночна-Казахстанскага ўніверсітэта, Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Казахстан (1997-2006).

9 – **160 год** з дня нараджэння **ХІН-ГАЛЬДОЎСКАЙ РАШЭЛІ МІРОНАЎНЫ** (9.03.1863, г. Горкі Магілёўскай губ. – 12.12.1928, г. Масква), пісьменніцы, драматурга.

23 – **70 год** з дня нараджэння **БАГДАНОВІЧ ТАМАРЫ АЛЯКСАНДРАЎНЫ** (23.03.1953, г. Горкі Магілёўскай вобл.), народнага майстара лозапляцення (2007), лаўрэата спецыяльнай прэміі Прэзідэнта Рэспублікі

Васільеў А. З.

Разгон Л. Э.

Савіцкая М. З.

Салянік А. У.

Беларусь (2006).

29 – **95 год** з дня нараджэння **БУХАРКІНА АНАТОЛЯ ВІКТАРАВІЧА** (29.03.1928, г. Горкі Магілёўскай вобл. – 15.06.2013, г. Лепель), інжынера лясной гаспадаркі, беларускага самадзейнага мастака (пейзажы і нацюрморты).

31 – **125 год** з дня нараджэння **ДРОЖНІКАВА ВАСІЛЯ ГАЎРЫЛАВІЧА** (31.03.1898 – 23.05.1982), удзельніка грамадзянскай вайны, аднаго з арганізатараў Чырвонай Гвардыі, выкладчыка БСГА.

Красавік

1 – **100 год** з дня нараджэння **ВАСІЛЬЕВА АФАНАСІЯ ЗАХАРАВІЧА** (1.04.1923, в. Палёнка Горацкага р-на – 3.01.1992), удзельніка Вялікай Айчыннай вайны, камандзіра партызанскага атрада.

1 – **115 год** з дня нараджэння **РАЗГОНА ЛЬВА ЭМАНУІЛАВІЧА** (1.04.1908, г. Горкі Магілёўскай губ. – 8.09.1999, г. Масква), савецкага пісьменніка, літаратурнага крытыка. праваахоўніка.

16 – **95 год** з дня нараджэння **САВІЦКАЙ МАРГАРЫТЫ ЗАХАРАЎНЫ** (16.04.1928, г. Горкі Магілёўскай вобл.), мастака, члена Саюза мастакоў СССР.

17 – **65 год** з дня нараджэння **САЛЯНІКА АЛЯКСАНДРА УЛАДЗІМІРАВІЧА** (17.04.1958, г. Мсціслаў Магілёўскай вобл.), беларускага вучонага ў галіне сельскагаспадарчых навук, доктара

Балабава А. К.

Дольнікаў Р. У.

Грабчыкаў С. М.

Грыбкоў М. І.

сельскагаспадарчых навук, прафесара БДСГА.

20 – **80 год** з дня нараджэння **ГОЛЧАНКІ МІХАІЛА ГЕРАСІМАВІЧА** (20.04.1943, в. Плешчыцы Шклоўскага р-на Магілёўскай вобл.), беларускага вучонага ў галіне меліярацыі.

23 – **95 год** з дня нараджэння **БАЛАБАВАЙ АЛЯКСАНДРЫ КІРЫЛАЎНЫ** (23.04.1928, в. Калінаўка Горацкага р-на Магілёўскай вобл.), перадавіка сельскагаспадарчай вытворчасці, Героя Сацыялістычнай Працы.

25 – **95 год** з дня нараджэння **ДЗІВАКОВА МІКАЛАЯ ГАЎРЫЛАВІЧА** (25.04.1928, в. Арлы Горацкага р-на), заслужанага будаўніка БССР.

Май

8 – **100 год** з дня нараджэння **ДОЛЬНІКАВА РЫГОРА УСЦІНАВІЧА** (8.05.1923, в. Сахараўка Горацкага р-на – 23.03.1996, г. Масква), Героя Савецкага Саюза, генерал-палкоўніка авіяцыі, заслужанага ваеннага лётчыка СССР, Ганаровага грамадзянін г. Горкі.

13 – **100 год** з дня нараджэння **ГРАБЧЫКАВА СЦЯПАНА МІТРАФАНАВІЧА** (13.05.1923, в. Логвіна Горацкага р-на Магілёўскай вобл. – 14.05.1994), мовазнаўцы.

25 – **115 год** з дня нараджэння **ГРЫБКОВА МІКАЛАЯ ІВАНАВІЧА** (25.05.1908, г.п. Елацьма Касімаўскага р-на Разанскай вобл. – 25.01.1989), Героя Савецкага Саюза (1945), Ганаровага грамадзяніна горада Горкі,

удзельніка вызвалення Горацкага раёна ў 1944 годзе.

Чэрвень

– **135 год з** дня нараджэння **ДЗЯМ’ЯНАВА МІТРАФАНА МІХАЙЛАВІЧА** (чэрвень 1888, г. Горкі Магілёўскай губ. – 1941, Ленінград (па іншых звестках: 1889 –студзень 1942), савецкага скульптара.

Дайнека А. Я.

18 – 55 год з дня нараджэння **ДАЙНЕКІ АЛЯКСЕЯ ЯЎГЕНАВІЧА** (18.06.1968, г. Горкі), беларускага вучонага-эканаміста, доктара эканамічных навук, акадэміка Міжнароднай акадэміі інфармацыйных тэхналогій, прафесара БДСГА.

Ніканава Н. І.

19 – 125 год з дня нараджэння **САВІЦКАГА МАРКЕЛА СЦЯПАНАВІЧА** (19.06.1898, в. Расасна Дубровенскага р-на Віцебскай вобл. – 24.07.1975), вучонага ў галіне раслінаводства, доктара сельскагаспадарчых навук, прафесара БСГА.

24 – 65 год з дня нараджэння **СТАСЬКО ВЯЧАСЛАВА АНАТОЛЬЕВІЧА** (24.06.1958), дырэктара ААТ “Будаўнік”, Ганаровага будаўніка Рэспублікі Беларусь, “Чалавека года-2003” Магілёўшчыны.

Пратасаў М. І.

25 – 90 год з дня нараджэння **НІКАНАВАЙ НІНЫ ІВАНАЎНЫ** (25.06.1933, в. Сцяфанава Горацкага раёна – 26.11.2003), Героя Сацыялістычнай Працы (1981), заслужанага работніка сельскай гаспадаркі БССР.

25 – 90 год з дня нараджэння **ПРАТАСАВА МІКАЛАЯ ІВАНАВІЧА** (25.06.1933, с.

Слука А. Я.

Пералазы Краснагорскага р-на Бранскай вобл., Расія), беларускага вучонага ў галіне земляробства і аховы раслін, доктара сельскагаспадарчых навук, прафесара БДСГА.

26 – **100 год** з дня нараджэння **СЛУКІ АЛЯКСАНДРА ЯЎГЕНАВІЧА** (26.06.1923, г. Горкі Магілёўскай вобл. – 11.08.2007, г. Масква), вучонага-географа, краіназнаўцы, доктара геаграфічных навук), заслужанага прафесара МДУ імя М. Ламаносава.

Стальмашонак І. М.

Ліпень

19 – **105 год** з дня нараджэння **СТАЛЬМАШОНКА ІЛЛІ МАЙСЕЕВІЧА** (19.07.1918, в. Хімнае Асіповіцкага р-на Магілёўскай вобл. – 12.10.1998), кандыдата тэхнічных навук, дацэнта БСГА, краязнаўцы, Ганаровага грамадзяніна г. Горкі.

Люхцікаў А. С.

27 – **125 год** з дня нараджэння **ЛЮХЦІКАВА АНІСІМА СЦЯФАНАВІЧА** (27.07.1898, в. Кузавіна Горацкага пав. – 6.11.1976), генерал-маёра, удзельніка Вялікай Айчыннай вайны.

Жнівень

Бойка Б. В.

6 – **100 год** з дня нараджэння **БОЙКІ БАРЫСА БАРЫСАВІЧА** (6.08.1923, в. Ходараўка Горацкага раёна – 29.08.1999), беларускага фізіка, члена-карэспандэнта АН БССР, доктара фізіка-матэматычных навук, прафесара.

8 – **120 год** з дня нараджэння **ЦЕЛЬПУХОЎСКАГА БАРЫСА**

Цельпухоўскі Б. С.

Мельнік С. П.

Калмыкоў В. Ф.

Афіцэраў П. І.

СЯМЁНАВІЧА (08.08.1903, в. Чашнікі Горацкага раёна Магілёўская вобл.), ваеннага гісторыка, прафесара, генерал-маёра, заслужанага дзеяча навукі РСФСР.

13 – **140 год** з дня нараджэння **МЕЛЬНІКА СЦЯПАНА ПАЎЛАВІЧА** (13.08.1883, с. Засулле Лохвіцкага р-на Палтаўскай вобл., Украіна – 28.06.1938), беларускага вучонага ў галіне батанікі і лесаводства, члена-карэспандэнта АН Беларусі, доктара біялагічных навук, прафесара БСГА.

13 – **85 год** з дня нараджэння **КАЛМЫКОВА ВАСІЛЯ ФЁДАРАВІЧА** (13.08.1938, г. Пагар Бранскай вобл.), беларускага вучонага, кандыдата сельскагаспадарчых навук, прафесара, члена навукова-тэхнічнага савета Камітэта па зямельных рэсурсах, геадэзіі і картаграфіі пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь.

15 – **70 год** з дня нараджэння **КАНСТАНЦІНАВА СЯРГЕЯ АЛЯКСАНДРАВІЧА** (15.08.1953, в. Балбасава Аршанскага р-на), вучонага ў галіне эканомікі, доктара эканамічных навук, прафесара БДСГА.

18 – **95 год** з дня нараджэння **АФІЦЭРАВА ПЯТРА ІВАНАВІЧА** (18.08.1928, в. Стрыкілі Горацкага раёна Магілёўскай вобл.), перадавіка сельскагаспадарчай вытворчасці, Героя Сацыялістычнай Працы.

19 – **135 год** з дня нараджэння **ТРЭЙВАСА АРОНА БАРЫСАВІЧА** (19.08.1888, г. Белеў

Тульскай губ., Расія – 1957), прафесара БСГА, доктара сельскагаспадарчых навук, заслужанага дзеяча навукі і тэхнікі.

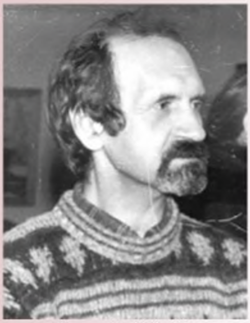

Баравікоў А. В.

25 – **95 год** з дня нараджэння **МІРОНЧЫКАВА ЛЕАНІДА ЦІТАВІЧА** (25.08.1928, в. Запруддзе Горацкага раёна Магілёўскай вобл.), кандыдата гістарычных навук (1969), дацэнта кафедры гісторыі СССР БДУ, аўтара кніг па старажытной славянскай літаратуры.

Верасень

12 – **70 год** з дня нараджэння **БАРАВІКОВА АЛЕГА ВАСІЛЬЕВІЧА** (12.09.1953, г. Чавусы Магілёўскай вобл.), самадзейнага мастака.

Тарануха Р. І.

25 – **90 год** з дня нараджэння **ТАРАНУХІ РЫГОРА ІВАНАВІЧА** (25.09.1933, п. Вазнясенск Клімаўскага р-на Бранскай вобл., Расія), беларускага вучонага ў галіне селекцыі і генетыкі сельскагаспадарчых раслін, члена-карэспандэнта НАН Беларусі, доктара сельскагаспадарчых навук, прафесара БДСГА. Акадэміка Міжнароднай акадэміі аграрнай адукацыі, заслужанага дзеяча навук Беларусі.

Кузняцоў Ф. І.

29 – **125 год** з дня нараджэння **КУЗНЯЦОВА ФЁДАРА ІСІДАРАВІЧА** (29.09.1898, в. Балбечына Горацкага пав. – 22.03.1961, г. Масква), савецкага военачальніка, генерал-палкоўніка (1941).

Кастрычнік

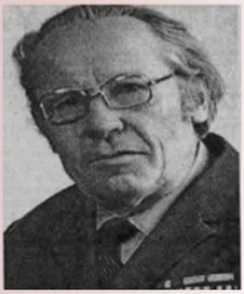

Яўмененка Ф. К.

9 – **115 год** з дня нараджэння **ЯЎМЕНЕНКІ ФЕЛІКСА КУПРЫЯНАВІЧА** (9.10.1908, в. Леніна Горацкага р-на Магілёўскай вобл.– 1986), мастака, члена Саюза мастакоў СССР.

14 – **95 год** з дня нараджэння **НАЗАРАВА СЯРГЕЯ ІВАНАВІЧА** (14.10.1928, в. Барадзіно Дубровенскага р-на Віцебскай вобласці – 11.08.1999), беларускага вучонага ў галіне механізацыі сельскай гаспадаркі, акадэміка УАСГНІЛ, доктара тэхнічных навук, прафесара, былога рэктара БСГА.

Назараў С. І.

Лістапад

1 – **175 год** з дня нараджэння **АЗАРЭВІЧА ДЗМІТРЫЯ ІВАНАВІЧА** (1.11.1848, г. Горкі – 1912), расійскага вучонага, юрыста, даследчыка Антычнага Рыма і Рымскага права.

Азарэвіч Д. І.

5 – **135 год** з дня нараджэння **МАНДРЫКАВА МІХАІЛА СЯРГЕЕВІЧА** (5.11. 1888, мяст. Горы Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер вёска Горацкага р-на – 2.02.1920, Нова-Марыінск Камчацкай вобл.), удзельніка ўстанаўлення савецкай улады на Чукотцы, першага старшыні рэвалюцыйнага камітэта Чукоткі.

Мандрыкаў М. С.

6 – **90 год** з дня нараджэння **МЕЛЬНІЧУКА ДЗМІТРЫЯ ІВАНАВІЧА** (6.11.1933, с. Гарадзішча Бахмацкага р-на Чарнігаўскай вобл., Украіна), беларускага вучонага ў галіне раслінаводства, кандыдата сельскагаспадарчых навук, прафесара БДСГА.

7 – **85 год** з дня нараджэння **ЗАЙЦАВА ДЗМІТРЫЯ ПЛАТОНАВІЧА** (7.11.1938, в. Буліна Хоцімскага р-на Магілёўскай вобл. – 30.01.2016), дырэктара Ленінскай сярэдняй

школы (1967-1975), намесніка старшыні Горацкага райвыканкама (1975-1995), старшыні Горацкага раённага Савета дэпутатаў (1995-1999).

Муравін С. М.

12 – **135 год** з дня нараджэння **МУРАВІНА САЛАМОНА МАЙСЕЕВІЧА** (12.11.1888, г. Горкі – 1938), рэвалюцыянера, грамадскага дзеяча.

Міхеева Т. М.

13 – **85 год** з дня нараджэння **МІХЕЕВАЙ ТАМАРЫ МІХАЙЛАЎНЫ** (13.11.1938, в. Гарадзец Горацкага р-на), беларускага вучонага ў галіне гідрабіялогіі, альгалогіі, доктара біялагічных навук (1992), члена Міжнароднай калегіі Саветнікаў ABI (The Research Board of Advisors).

Цыганаў А. Р.

15 – **70 год** з дня нараджэння **ЦЫГАНАВА АЛЯКСАНДРА РЫМАВІЧА** (15.11.1953, г. Горкі Магілёўскай вобл.), беларускага вучонага ў галіне аграхіміі і аграэкалогіі, члена-карэспандэнта НАН Беларусі, доктара сельскагаспадарчых навук, прафесара, былога рэктара БДСГА.

Іофе Б. І.

23 – **105 год** з дня нараджэння **ІОФЕ БАРЫСА ІСАКАВІЧА** (23.11.1918, г. Горкі – 12.12.1943), літаратуразнаўцы.

25 – **110 год** з дня нараджэння **ГУСЕВА ГУРЫЯ СЯРГЕЕВІЧА** (25.11.1913, в. Ізвекава Клепікаўскага р-на Разанскай вобл. – 13.12.2004), Ганаровага грамадзяніна горада Горкі.

25 – **95 год** з дня нараджэння **БЕЛЬСКАЙ РАГНЕДЫ ІВАНАЎНЫ** (26.11.1928, г. Горкі Магілёўскай вобл.), беларускага хіміка,

Гусеў Г. С.

Бельская Р. І.

Арціўшэўскі А. А.

Мішына Г. І.

Гарбылёва Г. І.

Лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Беларусі.

30 – **90 год** з дня нараджэння **АРЦІШЭЎСКАГА АЛЯКСАНДРА АЛЯКСАНДРАВІЧА** (30.11.1933, г. Горкі), беларускага гістолага і эмбрыёлага, доктара медыцынскіх навук, прафесара.

Снежань

7 – **105 год** з дня нараджэння **МІШЫНАЙ ГАННЫ ІВАНАЎНЫ** (7.12.1918, в. Табакова Уракумскага р-на Кіраўскай вобл., Расія – 25.01.1993), Ганаровай грамадзянкі горада Горкі.

15 – **95 год** з дня нараджэння **ІСАЕНКІ УЛАДЗІМІРА ФЁДАРАВІЧА** (15.12.1928, г. Горкі Магілёўскай вобл. – 2010), беларускага археолага, гісторыка, краязнаўцы.

18 –**95 год** з дня нараджэння **ГАРБЫЛЁВАЙ ГАННЫ ІВАНАЎНЫ** (18.12.1928, в. Старая Гараша, Мардовія), беларускага аграхіміка, доктара сельскагаспадарчых навук, (першая жанчына-доктар у галіне агранаміі за ўсю гісторыю акадэміі), прафесара БДСГА, Ганаровай грамадзянкі Горацкага раёна.

720 год – калі згадваюцца ў друкаваных крыніцах вёскі ***Горы, Сава, Шышава*** (1303);

500 год – калі згадваецца ў друкаваных крыніцах вёска ***Леніна*** (да 1918 г. – Раманава) (1523);

380 год – калі згадваецца ў друкаваных крыніцах вёска ***Ходараўка*** (што зараз у Аўсянкаўскім сельскім Савеце) у складзе Кішчаўскага

войтаўства Шклоўскага графства (1643);

355 год – калі згадваецца ў друкаваных крыніцах вёска ***Сялец*** (1668);

340 год – калі згадваюцца ў друкаваных крыніцах вёскі ***Акушкі*** (в. Акушкіна), ***Альхавец***, ***Аршані***, ***Арлы***, ***Балбечына***, ***Валынцава***, ***Галёнкі***, ***Гушчына***, ***Клімацічы***, ***Красуліна***, ***Лугіны***, ***Малькі***, ***Маралёўка*** (в. Муралёўка), ***Мацюты***, ***Панкратаўка***, ***Папкоўка*** (Папоўка), ***Пнеўшчына***, ***Пуплы***, ***Рудкаўшчына***, ***Сахараўка***, ***Стан*** (в. Станок), ***Студзянец***, ***Сураўцова***, ***Улляшына***, ***Чапялінка***, ***Шавароўка***, ***Шарыпы Вялікія***, якія знаходзіліся ў складзе казённага маёнтка Горы (1683);

335 год – калі згадваецца ў друкаваных крыніцах вёска ***Грывец***, як сяло ў складзе маёнтка Сялец (1688);

175 год – калі згадваецца ў друкаваных крыніцах вёска ***Сураўцова***, як маёнтак Аршанскага павета (1848);

165 год – калі згадваецца ў друкаваных крыніцах вёска ***Стрыкілі***, як сяло Горацкага павета (1858).

2023 год адзначаны шматлікімі знамянальнымі і памятнымі датамі з гісторыі Горак і Горацкага раёна. Шэраг прадпрыемстваў і ўстаноў горада адзначаць свае юбілейныя даты. Таксама грамадскасць нашага края будзе адзначаць юбілейныя даты нашых слаўных ураджэнцаў і

землякоў.

З гэтай мэтай прапануем правесці наступныя мерапрыемствы краязнаўчай тэматыкі:

- ***вечары-партрэты***, прысвечаныя П. Афіцэраву, Н. Ніканавай К. Новікавай, М. Гарэцкаму, Л. Разгону, Р. Дольнікаву і інш.;
- ***літаратурныя вечары,*** прысвечаныя Б. Іофе, М. Грабчыкаву, М. Гарэцкаму, Л. Разгону, .А. Тулупавай, Р. Хін-Гальдоўскай;
- ***урокі мужнасці***, прысвечаныя А.З. Васільеву, Я. Вераб'ёву, М. Грыбкову, Р. Дольнікаву, Ф. Кузняцову, Н. Ласкевічі інш.;
- ***завочныя падарожжы*** "Край, дзе я жыву" (па бібліятэках-юбілярах, Горацкаму лясгасу, музею савецка-польскай баявой садружнасці, гісторыка-этнаграфічнаму музею);
- ***краязнаўчыя гадзіны*** "Гартаючы старонкі гісторыі краю";
- ***краязнаўчыя віктарыны*** "Ці ведаеце вы свой край?";
- ***бібліятэчныя выставы*** ("Мой край у лёсе Беларусі"; "БДСГА – кузня кадраў");
- ***бібліятэчныя выставы*** кніг-юбіляраў ураджэнцаў краю і мясцовых аўтараў;
- ***інфармацыйныя лісткі*** да дня нарадж эння юбіляраў;
- ***бібліяграфічныя агляды.***

Да 100-годдзя з дня выхаду раённай газеты можна падрыхтаваць **выставу перыядычных выданняў** Беларусі "Беларуская перыёдыка сёння" і правесці **прэзентацыю** раённай газеты "Горацкі веснік".

Да 100-годдзя з дня адкрыцця братамі Вільнерамі публічнай бібліятэкі, якая пазней стала функцыянаваць як ***Горацкая раённая бібліятэка.***

Каляндар
знамянальных
і памятных дат
па Горацкаму раёну
на 2023 год

Складальнік: Т. Неваднічая

Адказны за выпуск: А. Марозава

Надрукавана на аргтэхніцы Горацкай Цэнтральнай бібліятэкі
імя М. Гарэцкага

Горацкая цэнтральная бібліятэка імя М. Гарэцкага.
Вул. Якубоўскага, 40, 212410, Горкі.
***E-mail*: gorkilib@tut.by.**
www.**lib-gorki.mogilev.by**

Дзяржаўная ўстанова культуры
"Горацкая раённая бібліятэчная сетка"

Горацкая цэнтральная бібліятэка
імя М. Гарэцкага